

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 346 din 19.07.2023

Dosar nr: 405/ 2021

Petiția nr: 3705/18.05.2021

Petent: ...

Reclamat: Ministerul Culturii

Opera Națională București

Teatrul Național București

Opera Națională Română Cluj-Napoca

Obiect: petentul reclamă faptul că părțile reclamate au organizat trei evenimente culturale la care participarea a fost asigurată doar persoanelor vaccinate.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1. ... cu adresa de comunicare a actelor de procedură la SCA Predoi și Asociații cu sediul în București, Sector 3, Str. Cluceru Udricani nr. 1-3, bl. 106A, parter

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

2. Ministerul Culturii cu sediul în București, Sector 3, B-dul Unirii nr.22
3. Opera Națională București cu sediul în București, Sector 5, B-dul Mihail Kogălniceanu nr.70-72
4. Teatrul Național București cu sediul în București, Sector 1, B-dul Nicolae Bălcescu nr.2
5. Opera Națională Română Cluj-Napoca cu sediul în Cluj-Napoca, Piața Ștefan cel Mare nr. 2-4, Jud. Cluj

II. Procedura de citare a părților

6. În temeiul art. 20, alin. 4 din OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

7. Prin adresa nr. 3705/02.07.2021 a fost citat petentul, iar prin adresele nr. 5028/02.07.2021 au fost citate părțile reclamate, părțile fiind înștiințate de faptul că, având în vedere situația evoluției epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-Cov2, au posibilitatea de a trimite în scris puncte de vedere/ note scrise/ completări la petiție, precum și orice alte acte sau dovezi/ probe, soluționarea speței urmând a se face

în lipsă, cu acordul părților din dosar, acestea având un termen de comunicare a modalității asupra căreia decid în legătură cu audierea părților conform procedurii comunicate în adresă (filele 8-12 la dosar).

8. Petentul a solicitat ca soluționarea petiției să se realizeze în prezența părților, cu participarea acestora la ședința de audieri (filele 13-14 la dosar).

9. Partea reclamată Opera Națională Română din Cluj-Napoca a comunicat un punct de vedere la data de 21.07.2021 și a comunicat acordul său privind soluționarea în lipsă a petiției (filele 15-18 la dosar).

10. Partea reclamată Teatrul Național I.L. Caragiale București (TNB) a comunicat un punct de vedere la data de 21.07.2021 și a precizat că nu dorește soluționarea în lipsă a petiției (filele 19-21 la dosar).

11. Partea reclamată Ministerul Culturii a comunicat un punct de vedere la data de 04.08.2021 (filele 22-26 la dosar).

12. Partea reclamată Opera Națională București a comunicat un punct de vedere la data de 29.07.2021 (filele 27-42 la dosar).

13. Părțile au fost citate pentru ședința de audieri din data de 12.10.2021 (filele 43-62 la dosar). La ședință a fost prezent reprezentantul convențional al petentului, părțile reclamate nu s-au prezentat.

14. Punctele de vedere ale părților reclamate au fost comunicate petentului odată cu adresa de citare la ședința de audieri.

15. Partea reclamată Teatrul Național I.L. Caragiale București (TNB) a comunicat la dosar note scrise la data de 08.10.2021 (filele 64-68 la dosar).

16. Punctul de vedere/notele scrise a fost comunicat petentului prin adresa înregistrată cu nr. 7923/21.10.2021, acordându-se acestuia un termen pentru formularea și depunerea de concluzii scrise (fila 93 la dosar).

17. Petentul a transmis concluzii scrise în data de 05.11.2021 și nu a mai depus alte înscrisuri la dosar.

18. Procedură legal îndeplinită.

III. Susținerile părților conform obiectului dosarului

Susținerile petentului

19. Petentul sesizează Consiliul cu privire la o posibilă faptă de discriminare asupra sa, arătând următoarele:

19.1 În perioada 14-15 mai, au fost organizate trei evenimente de către Ministerul Culturii, Opera Națională București, Teatrul Național București și Opera Națională Română Cluj-Napoca la care participarea a fost asigurată doar persoanelor vaccinate, evenimentele desfășurându-se în interior. Aceste evenimente au fost:

- Gala Extraordinară „Liberă Musica”, de la Opera Națională București, ce a avut loc vineri, 14 mai, începând cu ora 19:00;
- Spectacolul „Dineu cu proști” de Francis Veber, care a avut loc la data de 15 mai, începând cu ora 19:00, la Teatrul Național București;
- „Faust” de Charles Gounod, eveniment pilot organizat de Opera Națională Română Cluj-Napoca, sâmbătă, 15 mai, începând cu ora 19:00.

19.2 Petentul menționează faptul că a fost interesat de participarea la unul din aceste evenimente, însă prin comunicatul de presă din data de 13.05.2021, Ministerul Culturii a

anunțat faptul că *accesul va fi asigurat doar persoanelor vaccinate, cu un grad de ocupare a sălii de 75% și cu purtarea obligatorie a măștii de protecție.*

19.3 Petentul precizează că nu dorește să se vaccineze, vaccinarea fiind o procedură medicală ce cade sub incidența Convenției de la Oviedo, potrivit cu care (art. 5) *orice intervenție în domeniul sănătății necesită consimțământul liber și în cunoștință de cauză al persoanei vizate.* Această procedură medicală intră și în sfera de reglementare a Convenției Europene a Drepturilor Omului, care recunoaște și protejează dreptul la respectarea vieții private (art. 8) incluzând integritatea fizică a persoanei, dar și dreptul la autonomie, dreptul la autodeterminare, dreptul persoanei de a lua în mod liber decizii privitoare la propriul corp, precum și libertatea de gândire, conștiință și religie (art. 9).

19.4 În data de 14.05.2021, petentul a transmis tuturor părților implicate o adresă prin care le-a solicitat, ca de urgență, să revină asupra condițiilor de participare la evenimentele din perioada 14-15 mai, iar, în situația în care acest lucru nu este posibil, să le anuleze având în vedere că acestea sunt organizate cu încălcarea prevederilor Hotărârii nr. 531/2021 și ale OG nr. 137/2000.

20. În continuarea expunerii, petentul arată că potrivit art. 1 punctul 9 din Anexa 3 la HG nr. 531/2021¹ privind prelungirea stării de alertă pe teritoriul României, începând cu data de 13 mai 2021 se asigura cadrul legal pentru desfășurarea evenimentelor test/pilot din domeniul cultural, dispozițiile legale permitând participarea la evenimentele test/pilot din perioada 14-15 mai 2021 nu doar persoanelor vaccinate, ci și persoanelor care se aflau în perioada cuprinsă între a 15-a zi și a 90-a zi ulterioară confirmării infectării cu SARS-CoV-2, persoanelor care puteau prezenta rezultatul negativ al unui test RT-PCR nu mai vechi de 72 de ore sau rezultatul negativ certificat al unui test antigen rapid nu mai vechi de 24 de ore.

21. În acest sens, petentul consideră că la stabilirea evenimentelor pilot mai sus-menționate, Ministerul Culturii a restricționat în mod nelegal accesul persoanelor nevaccinate, dar care ar fi putut demonstra că sunt clinic sănătoase în baza oricărui alt document emis de către un medic sau o instituție medicală abilitată, încălcând dreptul acestora, respectiv dreptul petentului, de a lua parte, în condiții de egalitate, la activități culturale, sens în care petentul consideră că, prin acțiunile părților reclamate, acesta a fost în mod evident discriminat.

22. Totodată, petentul apreciază că potrivit art. 1 alin. (2) punctul d) și art. 2 alin (1) din OG 137/2000, față de cele arătate, fapta de discriminare există, impunerea unei astfel de condiții, respectiv vaccinarea, care este o procedură medicală opțională potrivit legii, prin decizia unor entități care nu au calitatea cerută de lege să impună astfel de restricții, afectând în mod semnificativ viața socială a persoanelor nevaccinate.

¹ art. 1 punctul 9 din Anexa 3 la HG nr. 531/2021 „desfășurarea activității în cadrul cinematografelelor, instituțiilor de spectacole și/sau concerte se pot desfășura cu participarea publicului peste 50% din capacitatea maximă a spațiului doar ca evenimente test/pilot cu aprobarea Comitetului Național pentru Situații de Urgență, pe baza propunerii Ministerului Culturii și cu avizul Ministerului Sănătății. Participarea este permisă doar pentru persoanele care sunt vaccinate împotriva virusului SARS-CoV-2, persoanele care se află în perioada cuprinsă între a 15-a zi și a 90-a zi ulterioară confirmării infectării cu SARS-CoV-2, persoanele care prezintă rezultatul negativ al unui test RT-PCR nu mai vechi de 72 de ore sau rezultatul negativ certificat al unui test antigen rapid nu mai vechi de 24 de ore, în condițiile stabilite prin ordinul comun al ministrului culturii și al ministrului sănătății, emis în temeiul art. 44 și al art. 71 alin. (2) din Legea nr. 55/2020, cu modificările și completările ulterioare”.

23. Se arată că în acest sens sunt și dispozițiile art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului care prevăd următoarele: *„Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”*

24. Prin urmare, petentul consideră că acțiunea Ministerului Culturii constând în restricționarea participării la evenimentele pilot, organizate în perioada 14-15 mai 2021 a persoanelor care nu sunt vaccinate complet, având cel puțin 10 zile de la rapel, este profund discriminatorie, dat fiind faptul că are ca efect restrângerea dreptului persoanelor nevaccinate de a participa la evenimentele culturale. Pe cale de consecință, petentul solicită sancționarea părților implicate, respectiv a Ministerului Culturii, Operei Naționale București, Teatrului Național București și Operei Naționale Române Cluj-Napoca, faptele descrise încadrându-se în prevederile art. 2 alin. (4) din OG nr.137/2000.

25. În concluzie, petentul solicită constatarea și sancționarea contravenției prevăzute de art. 2 alin. (4) din OG nr. 137/2000 săvârșite, în perioada 14-15 mai 2021, prin organizarea a trei evenimente la care participarea a fost asigurată numai persoanelor vaccinate, pe lângă aplicarea amenzii contravenționale, solicitându-se și obligarea părților care au săvârșit fapta să publice, în mass-media, un rezumat al hotărârii prin care se constată săvârșirea contravenției.

26. În susținerea celor declarate în petiție, petentul a depus la dosar următoarele înscrisuri: solicitarea adresată părților reclamate, actualizarea Ministerului Culturii (filele 4-5 la dosar).

27. În concluziile scrise comunicate la dosar, petentul reiterează cele menționate anterior în petiție, cu privire la punctul de vedere al părții reclamate apreciind următoarele:

27.1 Apărările formulate de partea reclamată Teatrul Național „I.L. Caragiale” sunt neîntemeiate și se impune a fi respinse cu consecința admiterii petiției formulate.

27.2 În perioada 14-15 mai 2021 au fost organizate trei evenimente care s-au desfășurat în interior, petentul fiind interesat de participarea la unul dintre aceste evenimente, însă prin comunicatul de presă din data de 13.05.2021, Ministerul Culturii a anunțat faptul că accesul va fi asigurat doar persoanelor vaccinate, cu un grad de ocupare a sălii de 75% și cu purtarea obligatorie a măștii de protecție. Petentul și-a manifestat intenția de a participa exclusiv la spectacolul considerat a fi "pilot" și astfel a existat în mod evident o discriminare asupra lui deoarece acesta a arătat că nu dorește să se vaccineze, solicitând părților implicate să revină asupra condițiilor de participare la evenimentele din perioada 14-15 mai 2021, iar, în situația în care acest lucru nu este posibil, să le anuleze având în vedere că acestea sunt organizate cu încălcarea prevederilor legale.

28. În concluzie, petentul consideră că, prin acțiunile părților reclamate, acesta a fost în mod evident discriminat, contrar apărărilor formulate și prin intermediul cărora se susține că nu ar fi existat vreo discriminare, apreciind că fapta de discriminare există deoarece impunerea condiției privind vaccinarea, care este o procedură medicală opțională potrivit legii, prin decizia unor entități care nu au calitatea cerută de lege să impună astfel de restricții, afectează în mod semnificativ viața socială a persoanelor nevaccinate.

29. Nu au mai fost depuse alte înscrisuri la dosar în susținerea celor menționate de petent.

Sușinerile părților reclamate

Sușinerile părții reclamate Ministerul Culturii

30. Partea reclamată a depus la dosar un punct de vedere, prin care, față de motivul de discriminare invocat în petiție, arată următoarele:

30.1 În luna mai 2021, Ministerul Culturii a organizat patru evenimente pilot, cu spectacole cu public atât la interior, cât și la exterior, care au avut ca scop relaxarea condițiilor din sectoarele cultural-creative. Evenimentele pilot au avut loc în perioada 14-16 mai 2021 și au presupus spectacole cu public, acestea având loc în interior la Opera Națională București, la Teatrul Național București și la Opera Națională Română Cluj-Napoca, iar în exterior la Opera Națională București.

30.2 Se arată că aceste evenimente au reprezentat o oportunitate pentru a se observa și analiza eventualele provocări logistice și modele comportamentale, datele colectate fiind utile pentru o varietate de activități care implică adunări mari de oameni, cum ar fi evenimentele culturale, sportive, religioase. Propunerile de evenimente pilot, care au fost coordonate de Ministerul Culturii împreună cu instituțiile din subordine, au beneficiat de sprijinul Ministerului Sănătății, al Direcțiilor de Sănătate Publică București și Cluj, al Institutului Național de Sănătate Publică, al Serviciului de Telecomunicații Speciale și al Instituției Prefectului din București și Cluj iar condițiile de participare a publicului la cele patru evenimente au fost aprobate de Comitetul Național pentru Situații de Urgență, în baza propunerilor Ministerului Culturii avizate de Ministerul Sănătății.

30.3 Evenimentele la care face referire petentul au fost organizate conform Ordinului nr.3245/1805/2020 privind măsurile pentru prevenirea contaminării cu noul coronavirus SARS-Cov-2 și pentru asigurarea desfășurării activităților în condiții de siguranță sanitară în domeniul culturii, care permite organizarea unor evenimente culturale.

În data de 10 mai 2021 a fost aprobată hotărârea de guvern privind prelungirea stării de alertă, act care asigură cadrul legal pentru desfășurarea evenimentelor test/pilot din domeniul cultural iar în data de 14 mai 2021 a fost publicat în Monitorul Oficial, Ordinul nr.3028/686/2021 pentru completarea anexei la Ordinul Ministrului Culturii și Ministrului Sănătății nr.3245/1805/2020 care permite organizarea unor evenimente culturale test/pilot.

30.4. La toate evenimentele pilot organizate la interior, cât și la exterior, a fost permisă participarea persoanelor vaccinate, a celor care se află în perioada cuprinsă între a 15-a zi și a 90-a zi ulterioară confirmării infectării cu SARS-CoV-2 sau care prezintă rezultatul unui test RT-PCR nu mai vechi de 72 de ore sau rezultatul certificat al unui test antigen rapid nu mai vechi de 24 de ore, în baza prevederilor legale, condițiile de derulare fiind create cu scopul verificării unui nou set de măsuri pentru prevenirea contaminării cu noul coronavirus SARS-CoV-2 și pentru asigurarea desfășurării activităților în condiții de siguranță sanitară în domeniul cultural-creativ.

30.5 Se arată că în scopul unei realizări optime a evenimentelor, au fost asigurate colaborări cu alte instituții ale statului, atât în București, cât și în Cluj-Napoca, respectiv: Serviciul de Telecomunicații Speciale a asigurat tabletele pentru verificarea autenticității dovezilor medicale prezentate de participanți, Institutul Național de Sănătate Publică a sprijinit monitorizarea post eveniment a participanților și Direcțiile de Sănătate Publică București și Cluj au asigurat testarea personalului tehnic și artistic cu teste RT - PCR. De asemenea, Instituțiile prefectului din București și Cluj au asigurat sprijinul logistic Ministerului Culturii și instituțiilor sale din subordine iar condițiile de participare a publicului

au fost aprobate de către Comitetul Național pentru Situații de Urgență și au prevăzut un grad de ocupare de 70%, dar și purtarea măștii.

31. Partea reclamată arată că în contextul propunerilor de a redeschide etapizat diferite sectoare economice de pe teritoriul României, Ministerul Culturii a considerat oportună organizarea unei serii de spectacole pilot/test pentru verificarea măsurilor de prevenire a infecțiilor propuse a se aplica pe durata stării de alertă și pentru asigurarea desfășurării activităților în condiții de siguranță sanitară în domeniul cultural - creativ. Evenimentele la care face referire petentul au fost evenimente pilot/test pentru a verifica o serie de măsuri de siguranță sanitară și nicidecum o formă de discriminare ce ar intra sub incidența prevederilor OG nr. 137/2000, participarea la aceste evenimente pilot nefiind condiționată de vaccinare, ci s-a permis și accesul publicului care a dovedit că este clinic sănătos (teste PCR și antigen, dovada trecerii prin boală) așa după cum se precizează în Ordinul Ministrului Culturii și al Ministrului Sănătății.

32. Așa după cum reiese din chiar titulatura lor "evenimente culturale pilot/test" acestea au fost organizate ca un test pentru perioada următoare când vor fi ridicate și mai multe restricții, nefiind un spectacol discriminatoriu, ci un experiment. Solicitarea de teste sau de certificate de vaccinare pentru participarea la evenimentele pilot nu constituie o formă de discriminare, cu atât mai mult cu cât aceste evenimente culturale se înscriu în cadrul unui program pilot privind reluarea spectacolelor în săli în condiții cât mai relaxate, iar situația de excepție în care ne aflăm impune o serie de restricții pentru protejarea sănătății publice.

33. În continuare expunerii, partea reclamată arată că în procesul de pregătire al evenimentelor pilot au fost consultate și studiile deja finalizate în celelalte țări europene, concluziile fiecărui studiu fiind încurajatoare pentru sectorul cultural-creativ, care a rămas în mare parte închis la nivel internațional de la debutul pandemiei. Studiile au arătat că fluxurile de acces trebuie atent controlate și că, odată ce participanții intră în spațiul evenimentului, interacționează limitat cu persoane din afara grupului de cunoscuți. România nu a fost prima țară care a căutat răspunsuri referitoare la modul în care se vor relua activitățile în domeniul cultural, în Europa fiind organizate deja diverse evenimente pilot iar toate studiile ulterioare au ajuns la aceeași concluzie: evenimentele la care participă doar persoane vaccinate și testate sunt sigure, iar riscul de infectare este minim.

34. Partea reclamată arată că în urma derulării evenimentelor, a fost întocmit un raport de către Ministerul Culturii, la două săptămâni de la derularea ultimului eveniment, de la Opera Națională București (derulat la exterior), un raport detaliat asupra modului de derulare al acestor evenimente în care se menționează: *„evenimentele pilot au avut rolul de a confirma că acțiunile culturale nu reprezintă o sursă pentru focarele de infecție, că publicul participant este unul responsabil, că sectorul cultural creativ își poate continua munca și că statul poate oferi predictibilitate pentru acest domeniu.”*

35. Desfășurarea celor patru evenimente a fost un prilej bun de învățare și observare, din care au rezultat informații valoroase în contextul medical actual, dar și în afara acestuia. Au existat mai multe posibilități pentru a participa la evenimentele pilot și nu s-a restricționat accesul persoanelor nevaccinate.

36. În concluzie, partea reclamată consideră petiția formulată ca neîntemeiată și, în consecință, solicită respingerea acesteia.

37. Partea reclamată nu a mai depus la dosar alte înscrisuri în susținerea celor menționate.

Susținerile părții reclamate Opera Națională București

38. Partea reclamată a depus la dosar un punct de vedere, prin care, față de motivul de discriminare invocat în petiție, arată următoarele:

38.1 Ministerul Culturii, împreună cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Sănătății au emis mai multe Ordine care vizau modalitatea de desfășurare a activității și actului artistic, cu și fără public, aprobând măsurile pentru prevenirea contaminării cu noul coronavirus SARS-CoV-2 și pentru asigurarea desfășurării activităților în condiții de siguranță sanitară în domeniul culturii, prevăzute în anexe (*parte integrantă din Ordinele Ministerului Culturii*), aceste ordine succesive având caracter de obligativitate pentru toți operatorii din sectorul cultural creativ.

38.2 În contextul situației epidemiologice generate de virusul SARS-CoV-2, prin care s-a declarat starea de alertă pe întreg teritoriul României, la analiza ordinelor date s-a avut în vedere respectarea cerințelor legale:

- în vederea stabilirii măsurilor necesare pentru prevenirea răspândirii virusului SARS-CoV-2 pe perioada stării de alertă,
- în condițiile ridicării graduale a restricțiilor, coroborat cu necesitatea asigurării desfășurării în condiții de siguranță sanitară a activității instituțiilor de cultură și operatorilor economici cu obiect de activitate în domeniul cultural,
- luând în considerare Hotărârea CNSU privind aprobarea instituirii stării de alertă la nivel național și a măsurilor de prevenire și control al infecțiilor,
- în temeiul prevederilor art. 44 alin. (1), art. 44 alin. (2) și art. 71 alin. (2) din Legea nr. 55/2020 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de Covid-19, al prevederilor art. 11 alin. (4) din HG nr. 90/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Culturii, cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 7 alin. (4) din HG nr. 144/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, cu modificările și completările ulterioare,
- ținând cont de prevederile art. 1 pct. 3 din Măsurile pentru diminuarea impactului tipului de risc prevăzute în anexa nr. 3 la HG nr. 394/2020 privind declararea stării de alertă și măsurile care se aplică pe durata acesteia pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de Covid-19, aprobată cu modificări și completări prin Hotărârea Parlamentului României nr. 5/2020, pentru perioade succesive de 30 de zile, din primavara anului 2020 și până în mai 2021.

38.3 Se arată că măsurile pentru prevenirea contaminării cu noul coronavirus SARS-CoV-2 și pentru asigurarea desfășurării activităților în condiții de siguranță sanitară în domeniul culturii au fost clar structurate, cu indicații specifice, pentru fiecare sector cultural creativ, în condiții de siguranță, pe perioada stării de alertă, pentru prevenirea răspândirii Covid-19, situația evoluției epidemiologice creând cadrul și necesitatea legiferării unor măsuri și reguli cu valabilitate la nivel național, pentru desfășurarea unor evenimente test/pilot din domeniul culturii, odată cu relaxarea unor măsuri restrictive, atât în România, cât și pe plan internațional.

În acest context, prin desfășurarea unor evenimente test/pilot în domeniul culturii, s-a răspuns apelului internațional de a se găsi o modalitate de reîncepere a activității artistice și deschidere către publicul național și internațional, hotărârea Guvernului privind

prelungirea stării de alertă aprobată în data de 10 mai 2021 asigurând cadrul legal pentru desfășurarea evenimentelor test/pilot din domeniul cultural.

39. Partea reclamată arată că în perioada 14-16 mai 2021, Ministerul Culturii a derulat evenimente pilot care presupuneau spectacole cu public atât în interior, cât și în exterior, acestea fiind programate să aibă loc în interior la Opera Națională București, la Teatrul Național București și la Opera Națională Română Cluj-Napoca, iar în exterior la Opera Națională București. Condițiile de participare a publicului la cele patru evenimente test/pilot au fost supuse aprobării de către CNSU, în baza propunerilor Ministerului Culturii cu avizarea Ministerului Sănătății.

40. Se arată că evenimentul pilot organizat în exterior a permis participarea persoanelor: vaccinate, a celor care se află în perioada cuprinsă între a 15-a zi și a 90-a zi ulterioară confirmării infectării cu SARS-CoV-2 sau care prezintă rezultatul unui test RT-PCR nu mai vechi de 72 de ore sau care prezintă rezultatul certificat al unui test antigen rapid nu mai vechi de 24 de ore. Accesul la evenimente s-a făcut pe baza cărții de identitate, iar verificarea informațiilor s-a realizat prin intermediul aplicației puse la dispoziție de Serviciul de Telecomunicații Speciale.

40.1 În prima etapă a programului (*Proiectul Pilot al Ministerului Culturii*), doar pentru interior, au avut acces doar persoanele vaccinate împotriva Covid-19, urmând ca pe viitor, în funcție de evoluția epidemiologică, accesul la evenimentele culturale ale instituțiilor culturale naționale să se extindă către toți iubitorii de artă, evenimentul pilot reprezentând un punct de plecare pentru stabilirea normelor de redeschidere a activității cu publicul în sectoarele cultural-creativ și elementul de analiză (monitorizare) pentru Calendarul de relaxare stabilit de Guvernul României în mai 2021.

40.2 Deoarece până la momentul evenimentului test/pilot activitatea era exclusiv în regim on-line, Opera Națională București a răspuns inițiativei Ministerului Culturii de a organiza aceste evenimente pilot, ca un test, ca participant la acest proiect realizându-se un prim pas spre “revenirea la normalitate” pentru întreg domeniul cultural-creativ, experiment prin care s-a dorit deblocarea situației în care se aflau, la acel moment, instituțiile de spectacole, acest eveniment test/pilot neavând caracter repetitiv.

Se arată că, așa cum s-a întâmplat și în alte programe pilot desfășurate în alte țări:

- publicul participant la proiect a fost informat și și-a exprimat acordul scris asupra faptului că vor fi monitorizați timp de 14 zile pentru a se vedea dacă se va înregistra vreun caz de îmbolnăvire sau dacă incidența este zero,

- biletele au fost puse în vânzare de pe platformele online ale celor trei instituții participante la evenimentul test/pilot, publicul având liberul arbitru de a participa,

- purtarea măștii nu a fost obligatorie în timpul spectacolului pilot, dar riscul de a transmite încărcătura virală a rămas prezent.

- accesul în sala de spectacole a fost posibil cu o oră înainte de a începe reprezentația;

- Opera s-a asigurat că nu va urca nimeni pe scenă și nu va fi primit nimeni în sală fără o dovadă că nu este infectat cu Sars-Cov-2.

După eveniment, rezultatele testului fiind pozitive și având în vedere că rata infecțiilor a mai scăzut, spectacolele au continuat apoi cu 30% capacitate, cu 50% capacitate, cu 70% capacitate.

41. În continuarea expunerii, partea reclamată arată că evenimentul test/pilot din 12-14 mai 2021 la care a răspuns Opera Națională București nu a fost gândit discriminatoriu ci a fost un spectacol/eveniment cultural experiment, reprezentând primul eveniment cultural

ce se înscrie în cadrul unui program pilot privind reluarea spectacolelor în săli în condiții cât mai relaxate. Astfel:

- în data de 12 mai 2021 a avut loc avanpremieră unui spectacol de balet, reprezentația a fost sold-out iar sala a fost ocupată în proporție de 30%.

- în data de 13 mai 2021 a avut loc premieră unui alt spectacol.

- în data de 14 mai 2021 a fost organizat de către Ministerul Culturii, evenimentul-pilot la Opera Națională București, respectiv Gala Extraordinară „Liberă Musica” organizată cu public în Sala Mare de spectacole a Operei Naționale București.

42. Aceste evenimente au reprezentat Seria de evenimente pilot în urma cărora s-a stabilit modul în care se pot relua spectacolele în interior, acesta fiind pasul spre normalitate, după o lungă perioadă de prezentare a spectacolelor doar în regim on-line, fără accesul publicului în live, fiind un eveniment singular, fără caracter repetitiv, care a fost punctul de deschidere al sălilor de spectacole din toată țara.

43. În concluzie, partea reclamată apreciază că acest eveniment nu poate fi considerat discriminatoriu, prin participarea la acest experiment, cu spectacole atât în interior cât și în exterior, Opera Națională București fiind cea care a spart limitele discriminării, iar prin atitudinea sa a demonstrat că România este pregătită pentru relaxare, putând da libertate participării publicului la actul de cultură.

44. Partea reclamată solicită să se constate faptul că Opera Națională București nu se face vinovată de discriminare și nu poate fi sancționată contravențional pentru o faptă de care nu se face vinovată.

45. În susținerea celor declarate în punctul de vedere, reclamata a depus la dosar următoarele înscrisuri: Calendarul repertoriului din luna mai 2021 și până la închiderea stagiunii 2020 - 2021, adică 03.07.2021 (fila 42 la dosar).

Susținerile părții reclamate Teatrul Național București

46. Partea reclamată a depus la dosar un punct de vedere, prin care, față de motivul de discriminare invocat în petiție, arată următoarele:

46.1 În data de 15.05.2021, la Sala Mare a Teatrului Național București a avut loc un eveniment test/pilot constând în prezentarea unui spectacol, parte a evenimentelor organizate de Ministerul Culturii în perioada 14-16 mai 2021, la Opera Națională București, la Teatrul Național București și la Opera Națională Română Cluj-Napoca, iar în exterior la Opera Națională București.

46.2 Evenimentele test/pilot au avut ca temei legal prevederile art. 1, pct. 9 al anexei 3 la HG nr. 531/2021, precum și prevederile capitolului XI din Ordinul comun al ministrului culturii și ministrului sănătății nr. 3.245/1.805/2020 privind măsurile pentru prevenirea contaminării cu noul coronavirus SARS-CoV-2 și pentru asigurarea desfășurării activităților în condiții de siguranță sanitară în domeniul culturii.

46.3 Se aată că scopul organizării acestor evenimente test/pilot a fost acela de a determina condițiile de redeschidere a activității cu publicul în sectoarele cultural-creative, precum și de a verifica în ce măsură campania de vaccinare poate contribui la relaxarea măsurilor în acest domeniu.

Participanții au fost anunțați, încă de la început, că vor fi monitorizați timp de 14 zile pentru a vedea dacă se va înregistra vreun caz de îmbolnăvire sau va fi o incidență zero, așa cum s-a întâmplat și în alte programe pilot desfășurate în alte țări.

47. Reclamata solicită să se observe faptul că situația prezentată de petent este tocmai

cea vizată de această excepție, organizarea evenimentelor test/pilot fiind justificată obiectiv de un scop legitim și anume intenția autorităților de a stabili cele mai potrivite măsuri pentru reluarea, în condiții de siguranță, a activității cu publicul în sectoarele cultural-creative, în cazul de față în instituțiile de spectacole și/sau concerte.

48. În cazul Teatrului Național București, spectacolul pilot desfășurat în data de 15.05.2021 la Sala Mare a fost un eveniment unic, organizat doar în data de 15.05.2021 și doar la Sala Mare a teatrului, în celelalte săli de spectacole, atât în data de 15.05.2021, cât și ulterior, accesul publicului la spectacole făcându-se pe baza prezentării biletului la spectacol, nefiind condiționat de statusul vaccinării.

49. În opinia părții reclamate, nu se poate vorbi de o situație de discriminare reală în condițiile în petentul avea acces necondiționat la oricare alt spectacol care se juca la acea dată la TNB, cel în discuție, spectacolul pilot, fiind organizat cu un scop precis, care nu putea fi atins decât în condițiile în care erau respectate anumite restricții.

50. De asemenea, partea reclamată apreciază, referitor la celelalte susțineri ale petentului privitoare la restricționarea nelegală a accesului în condițiile în care prevederile legale în vigoare permiteau accesul și altor categorii de persoane în afara celor vaccinate, că acesta nu a făcut dovada că s-a aflat într-una din categoriile prevăzute de HG nr. 531/2021 și că i-a fost restricționat accesul la spectacolul pilot organizat la TNB.

51. În consecință, având în vedere faptul că evenimentul pilot a fost un eveniment unic, care a avut o justificare obiectivă, fiind organizat cu un scop bine determinat, că petentul nu a fost, în mod real discriminat, acesta având posibilitatea să opteze pentru oricare alt spectacol care se juca în data respectivă sau chiar pentru același spectacol, la o dată ulterioară, partea reclamată consideră că situația respectivă nu se încadrează în prevederile art. 2, alin. 4 din OG nr. 137/2000.

52. În concluzie, partea reclamată solicită respingerea petiției ca nefondată.

53. În susținerea celor declarate în punctul de vedere, reclamata înțelege să facă dovada cu înscrisuri și orice mijloc de probă apare necesar pe parcursul dezbaterilor.

54. În concluziile scrise comunicate la dosar, partea reclamată reiterează cele menționate anterior în petiție și expune potrivit art. 2, alin. 1 și 3 din OG nr. 137/2000 opinia sa cu privire la caracterul discriminatoriu reclamat de petent.

54.1 Raportat la cele arătate, precum și la dreptul UE în materie (art. 2, alin. 2 din Directiva 2000/43/CE/29.06.2000 a Consiliului Uniunii Europene, de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnic) se apreciază că situația prezentată în petiție nu întrunește condițiile necesare pentru a fi caracterizată drept discriminare:

54.2 Reclamata apreciază că, în primul rând, nu se poate vorbi de un tratament diferit față de persoane aflate în situații identice sau similare.

- cu privire la evenimentele pilot prezentate, sunt în discuție două categorii distincte de persoane:

- persoane care au trecut printr-o procedură medicală (vaccinare respectiv testare) sau care au trecut prin boală (se află în perioada cuprinsă între a 15-a zi și a 180-a zi ulterioară confirmării infectării cu virusul Sars-Cov-2), deci persoane care prezintă un risc foarte scăzut de transmitere a bolii;
- persoane care nu se află în situațiile indicate anterior, deci o categorie distinctă.

54.3 În cazul TNB, evenimentul/spectacolul pilot desfășurat în data de 15.05.2021 la Sala Mare a Teatrului Național București a fost un eveniment unic, organizat doar în data

de 15.05.2021 și doar la Sala Mare a TNB, cu un scop bine determinat, în celelalte săli de spectacole, accesul publicului la spectacole făcându-se pe baza prezentării biletului la spectacol, nefiind condiționat de statusul vaccinării sau de alte criterii.

Prin urmare, nu se poate vorbi de o situație de discriminare reală în condițiile în care dreptul petentului de a vedea un spectacol de teatru nu a fost încălcat, acesta având acces necondiționat la oricare alt spectacol care se juca la acea dată la TNB.

54.4 În al doilea rând, reclamata apreciază că, în ceea ce privește criteriile pe baza cărora s-a permis accesul la evenimentele/spectacolele pilot, ca acestea să fie justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop sunt adecvate și necesare, evenimentele test/pilot au avut ca temei legal prevederile art. 1, pct. 9 al anexei 3 la HG nr. 531/2021, precum și prevederile capitolului XI din Ordinul comun al ministrului culturii și ministrului sănătății nr. 3.245/1.805/2020 privind măsurile pentru prevenirea contaminării cu noul coronavirus SARS-CoV-2 și pentru asigurarea desfășurării activităților în condiții de siguranță sanitară în domeniul culturii.

54.5 Scopul organizării acestor evenimente test/pilot a fost acela de a determina condițiile de redeschidere a activității cu publicul în sectoarele cultural-creative, precum și de a verifica în ce măsură campania de vaccinare poate contribui la relaxarea măsurilor în acest domeniu. Prin urmare, prin organizarea acestor evenimente test/pilot, Guvernul României și Ministerul Culturii au acționat în vederea îndeplinirii acestei obligații esențiale prevăzute la art. 34, alin. 1 și 2 din Constituția României, scopul urmărit fiind de a identifica cele mai eficiente măsuri astfel încât reluarea activității în sectorul cultural-creativ să garanteze sănătatea tuturor participanților în condițiile în care pandemia de Covid-19 era în deplină desfășurare.

55. În concluzie, partea reclamată consideră că ne aflăm în situația prevăzută la art. 2, alin. 3 din OG nr. 137/2000, respectiv existența unor criterii sau practici care: *sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop sunt adecvate și necesare*, având în vedere că există un scop legitim, respectiv reluarea activității în anumite sectoare cu garantarea sănătății participanților (conform art. 34, alin. 1 și 2 din Constituția României), mijloacele de atingere fiind mai mult decât justificate în condițiile în care specialiștii în domeniu sunt de acord că persoanele vaccinate prezintă risc semnificativ redus de îmbolnăvire și/sau transmitere a bolii, situație în care se regăseau și celelalte categorii de persoane vizate de prevederile art. 1, pct. 9 al anexei 3 la HG nr. 531/2021, precum și prevederile capitolului XI din Ordinul comun al ministrului culturii și ministrului sănătății nr. 3.245/1.805/2020 .

În consecință, având în vedere faptul că evenimentul a avut o justificare obiectivă, fiind organizat cu un scop bine determinat, că petentul nu a fost, în mod real discriminat, acesta având posibilitatea să opteze pentru oricare alt spectacol care se juca în data respectivă sau chiar pentru același spectacol, la o dată ulterioară, reclamata apreciază că situația respectivă nu se încadrează în prevederile art. 2, alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 și ca atare, petiția este nefondată.

Sustinerile părții reclamate Opera Națională Română din Cluj-Napoca

56. Partea reclamată a depus la dosar un punct de vedere, prin care, față de motivul de discriminare invocat în petiție, arată următoarele:

56.1 Se invocă lipsa calității pasive, reclamata apreciind că nu poate deține calitatea de parte reclamată pentru acte și fapte de care nu este responsabilă.

56.2 În fapt, se arată că Opera Națională Română din Cluj-Napoca nu a făcut altceva decât să respecte dispozițiile actelor normative în vigoare la acel moment, respectiv Ordinul comun al Ministerului Culturii nr. 3028/14.05.2021 și Ministerul Sănătății nr. 686/14.05.2021, în cuprinsul acestui act normativ fiind incluse atât prevederile obligatorii pentru artiști cât și cele obligatorii pentru spectatori.

IV. Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil/ jurisprudența

57. Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

➤ **art. 2 alin. (1) și art. 2 alin. (3) din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată:**

- art. 2 alin. (1): *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.*
- art. 2 alin. (3) *„Sunt discriminatorii potrivit prezentei ordonanțe, prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin(1), față de alte persoane, în afara cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop sunt adecvate și necesare”.*

➤ **Constituția României, revizuită:**

- art. 1 alin. (3) - Statul român: *„România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.”*
- art. 4 - Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni: *„(1) Statul are ca fundament unitatea poporului român și solidaritatea cetățenilor săi. (2) România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.”*
- art. 15 alin. (1) – Universalitatea: *„Cetățenii beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.”*
- art. 16: *“(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. (2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)”*
- art. 20 - Tratatul internațional privind drepturile omului: *„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte. (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.”*

- art. 26 - Viața intimă, familială și privată: „(1) *Autoritățile publice respectă și ocrotesc viața intimă, familială și privată. (2) Persoana fizică are dreptul să dispună de ea însăși, dacă nu încalcă drepturile și libertățile altora, ordinea publică sau bunele moravuri.*”
- art. 29 - Libertatea conștiinței: „(1) *Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale.*”
- art. 34 - Dreptul la ocrotirea sănătății: „(1) *Dreptul la ocrotirea sănătății este garantat. (2) Statul este obligat să ia măsuri pentru asigurarea igienei și a sănătății publice. (3) Organizarea asistenței medicale și a sistemului de asigurări sociale pentru boală, accidente, maternitate și recuperare, controlul exercitării profesiilor medicale și a activităților paramedicale, precum și alte măsuri de protecție a sănătății fizice și mentale a persoanei se stabilesc potrivit legii.*”
- art. 41 - Munca și protecția socială a muncii: „(1) *Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă. (2) Salariații au dreptul la măsuri de protecție socială. Acestea privesc securitatea și sănătatea salariaților, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim brut pe țară, repausul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții deosebite sau speciale, formarea profesională, precum și alte situații specifice, stabilite prin lege.*”
- art. 53 - Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți: „(1) *Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav. (2) Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.*”

V. Principiile de analiză

58. Curtea Constituțională a reținut că principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituția României nu înseamnă uniformitate, așa încât, dacă:

- la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal,
- la situații diferite, tratamentul juridic nu poate fi decât diferit. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat în această situație.

59. În cazul discriminării substanțiale sau de facto, atunci când se tratează într-o manieră identică două sau mai multe persoane sau situații care sunt în fapt diferite, Curtea Constituțională a arătat că tratarea diferită a unor probleme ce țin de inegalitate nu este numai permisă, ci chiar cerută.

60. Principiul egalității nu înseamnă uniformitate așa încât, dacă la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal, la situații diferite tratamentul nu poate fi decât diferit.

61. Suntem în prezența discriminării directe atunci când o persoană este tratată în mod nefavorabil, prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate

Într-o situație similară, iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria "criteriului protejat".

62. Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile;
- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege.

63. Natura discriminării, sub aspectul ei constitutiv, decurge tocmai din faptul că diferența de tratament este determinată hotărâtor de existența unui criteriu, ceea ce presupune o relație de cauzalitate între tratamentul diferit imputat și criteriul invocat în situația persoanei care se consideră discriminată. Art. 2 alin. (1) din OG nr. 137/2000 nu conține o listă exhaustivă a criteriilor de discriminare deoarece criteriile *expressis verbis* enumerate de lege sunt completate cu sintagma „sau orice alt criteriu” ceea ce, practic, oferă posibilitatea reținerii și a altor criterii nespecificate de lege, în săvârșirea unei fapte de discriminare. Condiția criteriului ca mobil determinant trebuie interpretată în sensul existenței ca element care este concretizat, materializat, care constituie cauza actului sau faptei de discriminare și care, în situația inexistenței sau, după caz, a îndeplinirii condiției criteriului, nu ar determina săvârșirea discriminării.

64. Conform cazuisticii CEDO, criteriile trebuie să reprezinte caracteristici personale pe baza cărora persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele (*Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei*, 7 decembrie 1976, §56). „Art. 14 nu protejează împotriva oricărui tratament diferențiat ci doar împotriva acelor care se bazează pe o caracteristică identificabilă, obiectivă sau personală ori pe «statut», pe baza cărora o persoană sau un grup de persoane se diferențiază între ele” (*Clift împotriva Regatului Unit*, 13 iulie 2010, §55), menționând că noțiunea „orice altă situație” trebuie să se interpreteze cât mai larg posibil (*Clift împotriva Regatului Unit*, 13 iulie 2010, §56-61), cu atât mai larg cu cât dreptul atins este considerat a fi mai important (*Clift împotriva Regatului Unit*, 13 iulie 2010, §62).

65. De asemenea, o faptă poate fi considerată faptă de discriminare dacă atinge un drept, oricare dintre cele garantate de tratate internaționale ratificate de România sau cele prevăzute de legislația națională.

66. În anumite situații legislația europeană și cea a României prevede posibilitatea justificării obiective a unei fapte de diferențiere. Justificare obiectivă include existența unui scop legitim, atins prin metode adecvate și necesare. În analiza scopului legitim, trebuie analizată existența acestui scop raportat la dreptul atins prin diferențiere. În analiza metodei adecvate și necesare, trebuie analizat dacă prin metoda aleasă se atinge scopul dorit, și dacă există sau nu alte metode prin care scopul poate fi atins, fără a crea o situație de diferențiere. În hotărârea dată în cazul *Thlimmenos împotriva Greciei* din 6 aprilie 2000, CEDO a concluzionat că „dreptul de a nu fi discriminat, garantat de Convenție, este încălcat nu numai atunci când statele tratează în mod diferit persoane aflate în situații analoage, fără

a oferi justificări obiective și rezonabile, dar și atunci când statele omit să trateze diferit, tot fără justificări obiective și rezonabile, persoane aflate în situații diferite, necomparabile”.

VI. Aplicarea principiilor la speță. Motivele de fapt și de drept

67. **În fapt**, Colegiul director reține că este chemat să se pronunțe asupra unui posibil tratament diferențiat aplicat persoanelor nevaccinate prin faptul că accesul la trei evenimente culturale desfășurate la interior a fost restricționat de prezentarea certificatului verde european Covid-19, aplicarea prevederilor privind combaterea bolilor condiționând în mod arbitrar participarea acestor persoane la evenimente, având ca și consecință restrângerea unor drepturi și libertăți.

Aceste spectacole au fost organizate de către Ministerul Culturii, Opera Națională București, Teatrul Național București și Opera Națională Română Cluj-Napoca, fiind un eveniment cultural experiment care se înscria în cadrul unui program pilot privind reluarea spectacolelor în săli, în condiții cât mai relaxate.

68. În sensul analizei cauzei prezente, se va urmări a se observa dacă măsurile de limitare propuse urmăresc principiul precauției și constituie un echilibru între dimensiunea individuală și cea colectivă a dreptului la sănătate, fiind justificate obiectiv întrucât limitarea anumitor drepturi și libertăți este legală pentru a proteja și asigura sănătatea publică.

Astfel, în analiză se vor avea în vedere:

- Legea nr. 55/2020 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de Covid-19;

- Prevederile HG nr. 531/2021 privind prelungirea stării de alertă pe teritoriul României începând cu data de 13 mai 2021, precum și stabilirea măsurilor care se aplică pe durata acesteia pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de Covid-19, art. 1 punctul 9 din Anexa 3,

- Prevederile legislative în ceea ce privește condiționarea accesului în spațiile închise a persoanelor nevaccinate, a celor testate sau a celor care au trecut prin boală, fapt dovedit prin documente medicale sau test.

- Ordinul comun al Ministrului Culturii și Ministrului Sănătății nr. 3.245/1.805/2020 privind măsurile pentru prevenirea contaminării cu noul coronavirus Sars-CoV-2 și pentru asigurarea desfășurării activităților în condiții de siguranță sanitară în domeniul culturii, care permitea organizarea unor evenimente culturale.

- Reglementări privind măsurile pentru prevenirea contaminării cu noul coronavirus Sars-CoV-2 și pentru asigurarea desfășurării activităților în condiții de siguranță sanitară în domeniul culturii.

69. **Astfel, suntem în prezența unui posibil tratament diferențiat între persoanele care posedă certificatul de vaccinare, raportat la persoanele care nu dețin acest certificat, aceștia din urmă fiind tratați mai puțin favorabil, prin limitarea dreptului la viață privată și a anumitor drepturi și facilități.**

70. Colegiul director a analizat petiția având în vedere elementele constitutive ale unei fapte de discriminare.

71. Pornind de la prevederile art. 53 din Constituția României, Colegiul director va aprecia și dacă există unui scop legitim ce impune restrângerea unor drepturi.

72. Criteriul indicat de petent, care a stat la baza presupusului tratament diferențiat, este reprezentat de calitatea de persoană care nu deține dovada/certificatul de vaccinare.

73. Colegiul director analizează dacă persoanele care posedă certificatul de vaccinare Covid-19 se află într-o situație comparabilă cu cei care nu posedă acest certificat, astfel, drept consecință, cei din urmă având accesul interzis la anumite servicii de interes public.

74. Colegiul director va avea în vedere rezultatele cercetărilor științifice de la nivel mondial și național, existente la momentul analizei introducerii acestui certificat, precum cele ale Organizației Mondiale a Sănătății. În acest demers, scopul Colegiului director nu este de a adopta o poziție sau alta între rezultatele cercetărilor științifice, întrucât o astfel de analiză ar depăși competențele legale ale instituției.

75. Astfel, potrivit OMS, instrumentul primordial, sigur și eficient al luptei împotriva pandemiei Covid-19, îl reprezintă accesul echitabil la vaccinuri, din aceste motive OMS sprijină cercetările pentru producția și folosirea vaccinurilor².

76. Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) a subliniat că „în comunitatea științifică globală este acceptat în sens larg că, modalitatea cea mai eficientă de a depăși Covid-19 este realizarea peste tot în lume a vaccinării în masă a populației”.

77. Uniunea Europeană consideră programul de vaccinare ca fiind cel mai important instrument în lupta împotriva pandemiei Covid-19: „(a) pandemia Covid-19 provoacă pierderi umane și economice extreme asupra Uniunii Europene și a lumii. Cheia unei soluții de durată la criză constă cu siguranță în dezvoltarea și implementarea unui vaccin eficient și sigur împotriva virusului” – se arată în Strategia privind vaccinurile anti Covid-19 a Comisiei Europene publicate la data de 1 iunie 2020.

78. Pct. (7) din Preambulul Regulamentului (UE) 2021/953 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iunie 2021 privind cadrul pentru eliberarea, verificarea și acceptarea certificatelor interoperabile de vaccinare, testare și vindecare de Covid-19 (certificatul digital al UE privind COVID) pentru a facilita libera circulație pe durata pandemiei de Covid-19 arată că persoanele vaccinate sau cele care au trecut prin boală, respectiv testate sunt într-o situație diferită față de cele care nu se înscriu în categoria persoanelor anterior descrise. „Potrivit dovezilor științifice actuale, care continuă să evolueze, se pare că persoanele vaccinate sau care au avut un rezultat negativ recent la un test pentru depistarea Covid-19 și persoanele care s-au vindecat de Covid-19 în ultimele șase luni prezintă un risc redus de infectare a altor persoane cu Sars-CoV-2. Libera circulație a persoanelor care, potrivit unor dovezi științifice solide, nu reprezintă un risc semnificativ pentru sănătatea publică, de exemplu pentru că sunt imune și nu pot transmite Sars-CoV-2, nu ar trebui să fie restricționată, întrucât astfel de restricții nu ar fi necesare pentru realizarea obiectivului de protecție a sănătății publice. În cazul în care situația epidemiologică o permite, libera circulație a unor astfel de persoane nu ar trebui să fie supusă unor restricții suplimentare legate de pandemia Covid-19, precum testarea în contextul călătoriilor pentru depistarea infecției cu Sars-CoV-2 sau carantina ori autoizolarea în contextul călătoriilor, cu excepția cazului în care, pe baza celor mai recente dovezi științifice disponibile și în concordanță cu principiul precauției, astfel de restricții suplimentare sunt necesare și proporționale pentru protecția sănătății publice și sunt nediscriminatorii.”

79. Organizația Mondială a Sănătății și alte instituții globale, în temeiul rezultatelor și a recomandărilor oamenilor de știință, desfășoară o campanie în scopul unei vaccinări cât mai largi a populației, vaccinul fiind considerat singurul instrument adecvat pentru stoparea

² <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/covid-19-vaccines>

pandemiei și pentru a limita/atenua efectele negative pe plan social și economic. Inițiativa legislativă se încadrează în acest demers internațional.

80. Pe plan național sunt relevante rapoartele și analizele privind infectarea cu virusul Covid-19, respectiv efectele acestei pandemii realizate și publicate de Institutul Național de Sănătate Publică din România, din care reiese în mod clar și neechivoc faptul că persoanele trecute prin boală și cele vaccinate sunt într-o situație diferită, în comparație cu persoanele nevaccinate și netrecute prin boală³.

81. Din analiza datelor mai sus prezentate, Colegiul director constată că cei care sunt posesorii certificatului de vaccinare Covid-19, pentru că au fost vaccinați sau pentru că au trecut prin boală, nu sunt într-o situație similară cu acele persoane care nu îndeplinesc aceste condiții. Astfel, persoanele fizice care sunt protejate ca urmare a vaccinării sau a trecerii prin boală sunt expuse unui grad mult mai redus unei viitoare infectări, probabilitatea de transmitere a bolii este mai mică, și în caz de infectare, există o probabilitate mare ca boala să se manifeste asimptomatic sau să nu prezinte o formă medie sau gravă, care să necesite spitalizare sau îngrijire ATI (se vedea în acest sens, statisticile INSP).

82. Colegiul director precizează că cei care se vaccinează contribuie:

- nu numai la menținerea propriei sănătăți, ci
- și la păstrarea sănătății membrilor comunității restrânse în care trăiesc, a membrilor societății,
- la protecția persoanelor fizice care suferă de afecțiuni medicale grave, reprezentând o categorie vulnerabilă la infectarea cu virusul Sars-CoV-2 din punct de vedere medical, a persoanelor fizice care nu se pot vaccina, pentru că nu au atins vârsta de vaccinare, au contraindicații medicale la vaccinare, respectiv nu dezvoltă anticorpi chiar dacă se vaccinează și, participă la eforturile de eradicare a pandemiei și la ridicarea restricțiilor generate de aceasta.

83. În concluzie Colegiul director constată că tratamentul diferențiat prin introducerea certificatului de vaccinare Covid-19 are loc între persoane fizice care nu se află în situații analoage, comparabile și, ca atare, nu suntem în situația unei discriminări, respectiv în situația încălcării principiului egalității și nediscriminării reglementat de art. 16 din Constituția României.

84. Pentru considerentele de mai sus, Colegiul director constată că nu suntem în prezența unei situații comparabile între persoanele care dețin un certificat de vaccinare Covid-19 și cele care nu dețin acest act.

85. În continuare Colegiul director reiterează că se poate introduce printr-o prevedere legală un tratament diferențiat între persoane care nu se află în situații analoage, dacă există o justificare obiectivă și rezonabilă, iar măsura este una proporțională cu scopul urmărit.

86. Colegiul director apreciază că măsura introducerii certificatului de vaccinare Covid-19 este justificată obiectiv întrucât limitarea anumitor drepturi și libertăți este legală pentru a proteja și asigura sănătatea publică.

87. Colegiul director constată că impunerea certificatului verde dorește atingerea următoarelor obiective:

- protecția sănătății întregii populații;
- eradicarea pandemiei de Covid-19;
- scăderea numărului de decese.

³ <http://www.cnscbt.ro/index.php/analiza-cazuri-confirmate-covid19>

88. De asemenea, în concordanță cu art. 4 alin. (1) din Constituția României, Colegiul director apreciază că solidaritatea impune obligația protecției celor mai vulnerabili, chiar și prin limitarea dreptului la viață privată și a dreptului la muncă.

89. În ierarhia drepturilor și a libertăților fundamentale, protecția dreptului la viață are prioritate în raport cu dreptul la viață privată și dreptul la muncă. Aceste drepturi nu sunt în conflict, ci se află în relație de complementaritate.

90. Măsurile de limitare propuse urmăresc principiul precauției și constituie un echilibru între dimensiunea individuală și cea colectivă a dreptului la sănătate. În lumina datelor și a studiilor științifice, se dovedește siguranța și eficacitatea rezonabilă a vaccinului Covid-19, care nu poate fi numit „experimental”, așa cum a decis și Consiliul de stat din Italia în analiza legii privind obligativitatea cadrelor medicale din Italia de a se vaccina anti Covid-19⁴.

91. Curtea de Apel București s-a pronunțat în dosarul nr. 6495/2/2020 prin Sentința civilă nr. 1166/17.11.2020 în sensul în care *„măsurile care limitează drepturile și libertățile fundamentale trebuie să aibă drept scop protejarea sănătății și a siguranței publice”*, condiție îndeplinită în cauză, din moment ce măsurile au fost dispuse în vederea stopării și prevenirii răspândirii la nivel național a virusului Sars-CoV-2.

92. Restrângerea unor drepturi constituționale este admisă atunci când răspunde nevoii de a asigura securitatea juridică a drepturilor și libertăților celorlalți, atât din perspectiva intereselor individuale, cât și a celor naționale sau de grup și a binelui public, fiind și o modalitate de salvagardare a unor drepturi în situațiile în care exercițiul lor are un caracter antisocial. În consecință, în condițiile în care legea fundamentală solicită autorităților statului să dispună măsuri necesare pentru asigurarea sănătății publice pentru toți cetățenii, nu se poate considera că există un tratament diferențiat între o persoană vaccinată și una nevaccinată, atâta vreme cât aceasta din urmă are posibilitatea prezentării rezultatului negativ al unui test pentru a beneficia de aceleași condiții ca persoana vaccinată.

93. În cazul *Boffa și alții împotriva San Marino*, CEDO a recunoscut că interferența care rezultă din vaccinarea obligatorie a copiilor reclamanților împotriva hepatitei B a fost într-adevăr inspirată de unul dintre obiectivele legitime enumerate la articolul 8 alineatul (2) al CEDO, și anume necesitatea de a proteja sănătatea publicului și a persoanelor vizate (pct. 34). În acest sens, Curtea a recunoscut ingerința ca fiind justificată prin protejarea vieții publice și a continuat să examineze dacă aceasta era și „necesară într-o societate democratică”.

94. În mod similar, în *cazul Martorilor lui Iehova de la Moscova împotriva Rusiei*, care s-a referit la vaccinarea obligatorie în timpul unei epidemii, CEDO a subliniat că *„libera alegere și autodeterminare sunt ele însele elemente constitutive fundamentale ale vieții și că, în absența oricărui indiciu al necesității de a proteja terții, statul trebuie să se abțină de la a interveni în libertatea individuală de alegere în sfera îngrijirii sănătății, deoarece o astfel de ingerință nu poate decât să diminueze și nu să sporească valoarea vieții”* (pct. 136). Procedând astfel, Curtea a indicat că dreptul la viață privată ar putea fi, în principiu, limitat pentru protecția terților.

95. Recent, aspecte similare au fost analizate atât în Italia cât și în Ungaria în cadrul instanțelor constituționale. În Ungaria se impunea, potrivit legii atacate, obligația ca angajații din sistemul serviciilor medicale, în scopul protecției sănătății și a vieții cetățenilor, să se

⁴ <https://www.lastampa.it/cronaca/2021/10/21/news/si-del-consiglio-di-stato-all-obbligo-vaccinale-per-i-sanitari-dal-1-novembre-green-pass-anche-in-austria-1.40834040/>

vaccineze: până la data de 1 septembrie – în cazul unui vaccin cu o singură doză, prima doză până la data de 15 septembrie – în cazul vaccinului cu două doze (a doua doză urmând a fi inoculată în mod obligatoriu până la data stabilită de medic) și inocularea cu a treia doză până la data stabilită de medic. În finalul deciziei, Curtea Constituțională a Ungariei respinge capătul de cerere al reclamantilor prin care aceștia invocă faptul că sunt obligați să se inoculeze cu vaccinuri care se află în fază experimentală. Curtea respinge acest argument, arătând că toate vaccinurile Covid-19 sunt autorizate de instituțiile competente de la nivelul UE, cât și de instituția legal competentă din Ungaria. În ceea ce privește Decizia nr. 7045 din 20 octombrie a Consiliul de Stat din Italia, Secția a III-a, 20 octombrie 2021, nr. 7045 - Legitimitatea vaccinării obligatorii în temeiul art. 4 din decretul legislativ 44/2021, Consiliul de stat a analizat, preliminar, capătul de cerere al reclamantilor referitor la caracterul experimental și nesigur al vaccinurilor Covid-19. În final, Consiliul de Stat consacră principiul complementarității drepturilor fundamentale ale omului, arătând următoarele: logica așa-zisului drept tiranic, adică acel drept care nu intră în echilibru adecvat cu drepturi egale, cuvenite altora, sau cu drepturi diferite, protejate tot de Constituție, și pretind a fi întotdeauna și în orice caz satisfăcute, fără nicio limită, este, de altfel, străină unei ordini democratice, deoarece „conceptul de limită este inherent conceptului de drept” și a fost întotdeauna respins în mod expres chiar și de Curtea Constituțională care, după cum se știe, a clarificat că drepturile protejate de Constituție inclusiv cel de autodeterminare - se află într-o relație de integrare reciprocă și nu este posibil să se identifice unul dintre ele care să aibă prevalență absolută asupra celorlalte (par. 42.9 din decizie); trebuie să reamintim valoarea fundamentală a solidarității, piatra de temelie, după cum s-a mai spus, a ordinii noastre constituționale și, împreună cu aceasta, acele obligații fundamentale de asistență și protecție reciprocă, pentru sine și pentru ceilalți, de asemenea, ele stau la baza Constituției noastre (*art. 2 din Constituție*), obligații care leagă fiecare individ de celălalt, indisolubil, într-un „lanț social” și în acel „pact de solidaritate” între individ și comunitate care, potrivit aceleiași Curți Constituționale, stă la baza oricărei vaccinări, fie că este obligatorie sau recomandată (par. 43 din decizie).

96. În sensul prezentei analize, Colegiul director reține că nu există niciun dubiu care să conducă la ideea că impunerea prezentării certificatului de vaccinare nu ar urmări un scop legitim. Măsurile sunt relevante în obligația pozitivă a statului. Acestea sunt impuse pe baza studiilor și informațiilor pe care statul le are la dispoziție la momentul introducerii obligativității prezentării certificatului de vaccinare.

97. În ceea ce privește măsura prin care, pentru participarea la evenimentele pilot organizate în domeniul cultural, s-a dispus accesul doar persoanelor vaccinate, considerăm că această măsură este justificată obiectiv. Scopul legitim este motivat de intenția autorităților de a stabili cele mai potrivite măsuri pentru reluarea, în condiții de siguranță, a activității cu publicul în sectoarele cultural-creative, spectacolele pilot fiind organizate cu un scop precis, care nu putea fi atins decât în condițiile în care erau respectate anumite restricții. În acest sens, pentru prima etapă a programului s-a dispus în mod expres, în baza propunerilor Ministerului Culturii cu avizarea Ministerului Sănătății și cu aprobarea Comitetului Național pentru aprobarea Situațiilor de Urgență, ca la evenimentele din cadrul proiectului derulate în interior, pe lângă condiția de asigurare a accesului doar a persoanelor vaccinate, acestea să poarte obligatoriu masca de protecție iar gradul de ocupare a sălii să fie de 75% din capacitate. Evenimentele au fost organizate în cadrul proiectului pilot pentru a se verifica o serie de măsuri, condițiile de participare a publicului fiind supuse unor restricții

ce trebuiau respectate pentru asigurarea desfășurării activităților în condiții de siguranță sanitară. Acest test reprezenta un prim pas pentru redeschiderea activității cu publicul în sectorul cultural, fiind monitorizat pentru Calendarul de relaxare stabilit de Guvernul României în mai 2021, în vederea stabilirii măsurilor potrivite pentru reluarea spectacolelor la interior, în condiții de siguranță a activității.

98. Având în vedere cele menționate, Colegiul director constată că nu se întrunesc elementele constitutive ale faptei de discriminare, potrivit prevederilor OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, situațiile nu sunt comparabile. Măsura introducerii certificatului verde Covid-19 este adecvată și necesară cu scopul urmărit iar măsura dispusă în ceea ce privește condițiile de participare la evenimentele derulate în interior este justificată obiectiv.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate nu constituie fapte de discriminare, conform prevederilor OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată; nu se întrunesc elementele constitutive ale faptei de discriminare (nu sunt situații comparabile, măsurile sunt justificate obiectiv).

2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul.

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile de la comunicare, potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare, republicată și a Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 19.07.2023 au fost:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BĂNICĂ CERASELA CLAUDIA – Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

GRAMA HORIA – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

MOȚA MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

RAIU CĂTĂLIN VALENTIN - Membru

SĂVULESCU RADU COSMIN - Membru

Redactată și motivată: AND/FL

Data redactării: 14.08.2023

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și a Legii 554/2004, a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.

